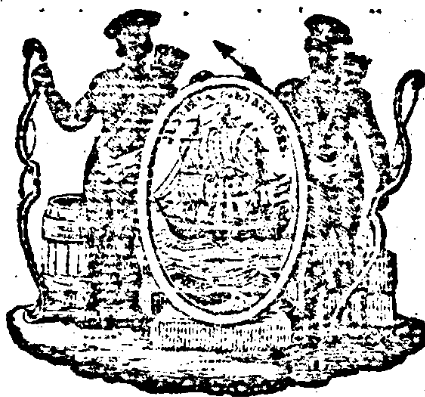
N°. 19. A°. 1840.

WOENSDAG, den 4den MAART.

Nieuwe Surinaamsche Courant.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 29 Februarij 1840.*

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Heer Gouverneur Generaal dd. 22 dezer maand, No. 279 | 240, is aan den Persoon van HENRIJ LEMMERS, toegestaan om zich te mogen noemen HENRIJ GABRIËLS, met autorisatie op den Ambtenaar belast met het houden der Burgerregisters, denzelven onder dien naam in te schrijven.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

KINDER BEDERFKUNDE.

Eerste Vertoog.

Van alle dingen die beoefend worden is eene wetenschap te maken, en waarom dan ook niet van eene bezigheid, waarmede zich zoovelen dagelijks onledig houden? waarom zoude men niet de wijze, hoe de meeste ouders hunne kinderen bederven, tot eene kunde, eene wetenschap kunnen verhoogen? Het ware eene nieuwe tak van wetenschap, wel is waar lang reeds zonder theorie beoefend, maar nu eindelijk, na eenige voorloopige proeven zooals onder anderen in het jaar 1775 in de Wekelijksche Mengelstoffen ondernomen, thans na eene zoo aanmerkelijken vooruitgang in allerlei takken van ondervinding ten deze, tot eenen geregelden vorm van wetenschap gebragt, zoo dat zij nu naast Gijmnastie, Hijdrauliek, Botanie, Verloskunde, als Kinderbederfkunde, met eenen echt vaderlandschen naam, als eene vaderlandsche wetenschap, ten volste mag kunnen beoefend worden.

Ik heb het ondernomen, deze nieuwe wetenschap op hare hoogte te voeren, in de hoop nog eenmaal een hoogleeraarsambt in dit vak te mogen bekleeden; tot andere takken van wetenschap heb ik geen aanleg, maar daar ik zelf een dozijn volmaakte modellen der kinderbederfkunde bezit, zoo heb ik hierdoor gelegenheid gehad, theorie uit praktijk te ontwikkelen; de lezer oordeele zelf, of hetgeen ik aan zal voeren, niet volkomen juist en ter zake zich bevinden zal, en in de wezenlijkheid beoefene, wat hier voorgesteld zal worden; ofschoon ik dezen raad wel had kunnen terug houden; omdat ik mij overtuigd houde, dat de meeste menschen in praktijk mij reeds ver vooruit zijn, en dus niet anders te doen hebben dan eigene theorie toe te juichen, en zoolang over derzelver schoonheid te roepen, tot dat het een of ander geleerd genootschap begrijpt, mij medelid te moeten maken; waartoe ik ook zeer gaarne besluiten zoude, mits het contribuërende deel slechts in nieuwe theoriën over de kinderbederfkunde en niet in klinkende specie, van mij geëischt werd, dewijl zulk lidmaatschap mij van deze zijde zeer weinig bevallen zoude en waarlijk een genootschap zoude hiermede ook meer egoïsme dan belangloosheid schijnen te beoogen; dewijl het alles toch ten laatste zich in eenen heerlijken maaltijd oplost, die de theorie schijnt te zijn, waarom men practisch zoo ijverig is om nieuwe wezenlijk verdienstelijke leden aan zichzelven te verbinden, niet onder den naam, maar met de daad der contribuëerende verpligting. Doch ter zake!

In ons eerste vertoog zullen wij een eind ver den eersten kindertijd trachten in te zeilen. Het zal onze volkomene zorg vereischen, en mogten wij zoo gelukkig zijn, in dit eerste tijdperk wel te slagen; hoe gemakkelijk zullen wij dan in het vervolg op den wel gelegden grondslag kunnen voortbouwen. Ja hoe zal men uit kunnen roepen: hij heeft het gras voor de voeten reeds weggemaaid! Want een kind, ter dege behandeld naar de fijnste theoriën der kinderbederfkunde, in het eerste jaar zijns levens, en zelfs voor zijne geboorte, kan zeker zijn, dat het de zaden er van mede dragen zal, in vollen wasdom, gedurende zijn gansche leven, ja zelf tot aan het graf toe.

Wij bedoelen dus in dit vertoog het eerste jaar, met den tijd der zwangerschap, van het kinderlijk leven. Zoo lang leeft een kind doorgaans van en bij zijne moeder. Wel is waar, worden er enkele gevonden, die dit langer doen; maar ééne zwaluw maakt geen zomer. Ik heb mij dus in dit vertoog enkel tot de vrouwen te rigten. Weest dan opmerkzaam, gij moeders, want het geldt u thans, en onze regel is van de nutgebreidste, nuttigheid niet slechts in dit, maar in alle volgende tijdperken des levens. Hij luidt:

Dwarsboomt overal de natuur in hare pogingen. Doet al hetgeen zij verbiedt, en laat na alles, wat zy voorschrijft.

Hoe vroeg is deze merkwaardige regel reeds aan te wenden! Lang nog vóór het kind geboren is, kan de moeder haar met groot gemak bezigen, om reeds zoo de allereerste kiemen der kinderbederfkunde in de vrucht, die zij onder haar hart draagt, terneder te leggen; kiemen welke nimmer missen zullen zich naderhand op het allervoordeeligste te ontwikkelen.

Wij zullen dezelve bepalen tot vier hoofdtrekken:

I. *Eene moeder geve zich gedurende hare zwangerschap vooral veel aan hare hartstogten over.* Zij kunnen niet genoeg den teugel gevierd worden. Eene zekere grimmigheid, reeds aanstonds bij het ontwaken aan den dag gelegd, en duizendvoudig genuanceerd den ganschen dag over gaande gehouden, is vooral niet ter zijde te zetten. Ja wat meer is: zoo eene extra pause van opvliegenden toorn, al ware het alle dagen ook maar eens, en het mist dan niet, of het kind van zulk eene moeder, ontvangt ook reeds van zijne geboorte af een levendig bloed, zijne drift wordt ontembaar; het zal een held worden, zoo hij door de militaire subordinatie niet gedwarsboomt, zich niet in drift een kogel door het hoofd jaagt. O moeders! al die vreugde, al die toekomstige grootheid van uwen Zoon, met die kleine verdrietelijkheid, eene ontembare hartstogtelijkheid in hem te zien, hebt en verdankt gij aan u zelven. Ziet de vruchten van uwen arbeid, als hij met dat vlammend oog voor u staat, en zelve niet eens weet wat hij doet... Zoo is hij op het slagveld; en wat een voorregt, ook in huis, bij zijne vrouw en kinderen: Dagelijks eene geregelde grimmigheid, en nog daarenboven een vlaagje tusschen beide van teugellooze hartstogt, uw evenbeeld immers?

II. De tweede raad dien wij geven, is: toch vooral niet veel beweging te genieten, zooveel mogelijk op het uiterste gemak u te zetten; gij zijt immers in eenen toestand dat gij het er van nemen kunt! waarom zoudt gij de versche lucht gaan zoeken, ofschoon zij op een zeer aangename wijze uw gansche gestel aandoet: het is beter dat gij rust, lang slaapt, en den overigen tijd van den dag zoo wat geeuwende en rekkende doorbrengt, vooral toch goed en zwaar er bij eet; want eene zwangere vrouw moet hebben wat zij lust; niet waar? een fijn gebak, ofschoon gij opgegeten wordt van zuur; neen, liever wat zuurs, ofschoon gij krimpt van buikpijn; wat zeg ik, harde aardakers, nooten, bij eene zwakke maag; kortom, al zoo als de tong het gebiedt. Het zal niet missen, als gij zoo tusschen bed en tafel leeft gedurende uwe zwangerschap, of uw zoon zal een mannetje worden, die tot voorproever zou kunnen dienen; veel loopen zal hij echter niet, hetzij om een goed maal; veel denken zal hij niet, hetzij over een nieuw keukenboek.

III. De derde regel is: Verzuimt toch vooral niet de groote partijen. Laat uwe meid u toch ter dege er voor inrijgen, toch vooral niet zonder balein of ijzer van voren! Waarom niet? Gij schaamt u immers met regt over u vreemd figuur! Goed aangeregen geeft ook stevigheid om te dansen. Ja, moeders, hier zoude ik u toch vooral raden, niet stil te zitten; hier hebt gij gelegenheid uwe voeten eens regt in beweging te zetten. Wat belieft u een wals of eene galoppade? Het laatste het liefste, en nog wel eene *à la Strausz!* Waarlijk, gij hebt het niet noodig in de schoone natuur te wandelen! Neen, zulk eene beweging geldt voor eene gansche week. Voorts lange dinés, soupés, en wat dies meer zij. Of een whistombre spel, regts hartstogtelijk, om gouden ducaten, of zilveren specie, maar *con amore;* daarbij met een zwier gekleed, waarbij de winkel dagelijks bezocht, de marchandise nimmer gemist kan worden: de toilet-maakster heeft aan u alleen handen vol!

En uw kind? Het komt ongemakkelijk genoeg ter wereld, ofschoon dan ook al uiterst schraal. Het arme wicht weet niet dat het geboren is om eene coquette te worden; maar het zit er in, zonder zelve te weten hoe. Het lijkt volkomen op hare moeder, en als zij zich niet dood rijgt, danst of speelt, zal zij, op hare beurt, even zulke kinderen het leven schenken.

IV. Eindelijk het laatste middel. Het is de zindelijkheid uwer woning. Laat toch alle dagen de vloer een of twee malen met den dweil opnemen; laat de meid toch onophoudelijk schrobben. Er kan niet genoeg water door het huis henen loopen gedurende uwe zwangerschap. In eene vochtige mistige atmosfeer tiert gij het best. Overal op uwe kousen loopen, om toch de vloer niet te bederven, en vooral veel tocht vatten; hoe meer hoe liever. Kan het zijn, u in het zweet werken, en dan in zulk een nieuw geschrobde kamer u ter neder zetten; natuurlijk met open ramen, omdat het meer oplucht. Kortom eene echt Nederlandsche zindelijkheid in alle hare takken en vertakkingen tot in de kleinste trekken. Niets daaraan en niets daarvoor ontzien. Gij kunt er zeker van zijn, een kind, waar de zindelijkheid in geboren zit, maar ook een kind der smarte ter wereld te brengen. Aan schreeuwen zal er geen gebrek zijn. Het zal maar wezen om het aan te hooren. Nog groeit het daarbij spierig op, en draagt de kiemen van rhumatisme, jicht, poda-

gra, en ik weet niet wat al tot zijn graf mede; maar, meeder, het is u volkomen evenbeeld. Het schuwt de zon, omdat zij zonnesteekjes doet ontstaan, en krimpt van koude, vochtigheid en pijn weg.

Ziet daar, edele vrouwen, de eerste les der kinderbederfkunde; verbeterd, veredelt, vergroot haar zoo veel gij kunt. De resultaten zijn zeker; wat gij-zelve zijt gedurende de zwangerschap, dat is uw kind voor een groot gedeelte gedurende zijn leven, dwarsboomt de natuur, en de natuur zal u met een gedwarsboomt kind beloonen.

MENGELWERK.

MARIA'S HUWELIJKSGIFT.

In het jaar 1520 stapte een visscher bij het Markus-plein in *Venetie* aan wal en ging daar digtbij in een wijnhuis. Hij was van eene lange en forsche gestalte; op zijn gelaat lag de uitdrukking van een verheven verstand, maar zijne oogen hadden hunnen gewonen glans verloren, en er schenen aan zijn hart zware zorgen te knagen.

In den donkersten hoek van den beijert werd hij een hem onbekend persoon gewaar, die in een diep nadenken scheen verzonken te zijn, insgelijks een indrukwekkend mannelijk gezigt had en eene eenvoudige kleeding droeg.

»GIANETTINI," zeide de visscher tot een breedgeschouderd man, die in de kamer op en neder ging, »blijft gij nog altijd bij uwe weigering?"

»Altijd," was het antwoord van den kastelein.

»Ik ben te arm, om u schoonzoon te zijn, niet waar? Gij denkt eerder aan het vermogen van uwe dochter dan aan haar geluk. Maar heb ik uw leven bij *Lepanto* niet gered? Hebt ge vergeten, dat ik met MARIA opgegroeid ben, en wij elkander voorlang reeds gezworen hebben, man en vrouw te zullen worden? Zijt gij eergierig als een Doge en ondankbaar als een Patriciër?"

»Neen, maar ik ben rijk, BARBARIGO."

»Dat kan ik ook worden. Ik heb sterke armen, een moedig hart, ben jong en vertrouw op God. LORENZO DE MEDICI was een koopman en FRANS SFORZA een herder. Waarom zou ik geen generaal kunnen worden?"

»Een voornaam jong heer heeft op MARIA het oog laten vallen, en hij heeft zich aangeboden..."

»Om haar te trouwen?

»Dat niet, — maar hij wil ze in zijn huis nemen en mij 1500 dukaten geven. Ik vraag er 2000."

De onbekende, die nieuwsgierig naar het gesprek geluisterd had, stond thans op, tikte BARBARIGO op den schouder en zeide:

»Gondelier, MARIA wordt uwe vrouw."

»Nooit," viel de kastelein in.

»Maar wanneer BARBARIGO nu eens 2000 pistolen als huwelijksgeschenk mede brengt?"

»Dan zal hij mijn schoonzoon zijn en ik zal hem het meisje gaarne geven; maar de arme drommel bezit niets, dan zijne gondel..."

»En evenwel zult gij van daag nog die som hebben."

»Maar, waar zult gij ze van daan halen, Signor?" stamelde de gondelier.

»Uit mijn' zak zeker niet, want ik ben op dit oogenblik niet rijker, dan een lazzarone. Er zijn zoo veel armen te ondersteunen van *Florence* af tot hier naar *Venetie*, dat ik geen' bajocco meer heb. Maar maak u niet ongerust, mijne armoede is de zuster van den rijkdom, en mijn talent vult mijne koffers met goud, al is het ook, dat mijne milddadigheid ze geledigd heeft."

Dit zeggende, opende de vreemdeling eene portefeuille, nam er een stuk parkement uit en spreidde het over de tafel. In weinig minuten tijds teekende hij er iets op met zulk eene verwonderlijke kunstvaardigheid, dat de gondelier, ofschoon een vreemdeling in de kunst, zijne verbazing niet geheel verbergen kon.

»Daar," zeide de onbekende kunstenaar, terwijl hij den visscher de teekening overgaf, »breng dit parkement bij PIETRO BEMBO, die in dit oogenblik op het MARKUS-paleis is, en zeg hem, dat een schilder, die geld van noode heeft, gaarne 2000 pistolen er voor wilde hebben."

»Twee duizend pistolen!" riep de kastelijn in de hoogste verbazing uit. »De man is gek, Ik gaf er geen zechine voor."

Na verloop van een uur kwam de gondelier met de gevraagde som terug, waarbij de geheimschrijver van Paus LEO X eenen brief gevoegd had, waarin hij den kunstenaar dringend verzocht, hem met een bezoek te vereeren.

De dag daarop werden MARIA en BARBARIGO in het huwelijk vereenigd.

De vreemdeling liet zich overhalen, om de huwelijks-plegtigheid en de bruiloft bij te wonen, en toen de van vreugde dronkene, dankbare visscher hem dringend verzocht, zijn' naam te noemen, antwoordde hij, dat hij MICHEL ANGELO heette.

Twintig jaar na dit kleine avontuur was ANTONIO BARBARIGO door een van die raadselachtige toevallen, wier geheim God alleen kent, Generaal der Venetiaansche republiek geworden. Maar, hoe onuitsprekelijk ook voor den voormaligen visscher dit onverwachte geluk was; zoo vergat hij toch zijnen beroemden weldoener niet, en toen BUONAROTTI te *Rome* stierf na de luisterrijkste loopbaan, die ooit een kunstenaar doorloopen heeft, schreef de hand van den voormaligen gondelier onder het Latijnsche opschrift, hetwelk de opvolger van PAULUS III voor zijnen lieveling liet vervaardigen, de beide dankbaarheid ademende regels, die de tijd verschoond heeft, en die men nog op het praalgraf des grooten man ziet.

Het voor de vuist vervaardigde meesterstuk bevindt zich tegenwoordig in *Parijs*, en werd door eenen der korporaals van BONAPARTE uit Italie medegenomen.

KLEEDING EN VERSIERSELEN VAN DEN PAUS.

De Paus, als hij zich in het binnenst van zijn paleis bevindt, draagt een' lange rok met mouwen van witte lakenstoffe, en een koorhemd van fijn linnen. Over zijne schouderen daalt de verlenging van eenen monnikskap (*mozette*) neder, eene soort van kaper van rood, met hermelijn-bont gevoerd, fluweel; en op het hoofd een camauro, d. i. eene groote, tot over de ooren neer gaande muts. Zoowel de camauro als de kap, die overigens beide van rood fluweel zijn, zijn des winters met hermelijn bont gevoerd. In den zomer, daarentegen, bestaat de kap uit eene karmozijnroode, gewaterde, satijnen stoffe (*moirè*). Zijne schoenen zijn, naar gelang van het jaargetijde, of van rood, met goud ingeweven, laken, of van rood maroquin, op welker bovenzijde een kruis geborduurd is. De Heilige Vader verwisselt nimmer de kleur of den snit zijner gewone kleedij, behalve in den advent, in de vasten en op de overige feestdagen, alsdan draagt hij eene langen rok, met mouwen van wollenstoffe. Van den Zaturdag der goede week tot op den naastvolgenden Zaturdag, draagt hij eenen kap en kaper van wit damast. Moet hij toevallig uitgaan, zoo hangt hij zich nog eene stole over den hals — Wat zijn plegtstatig kostuum of pontificaal gewaad betreft, hetzelve is van tweederlei aard, datgene, waarvan hij zich bij het vieren der Mis bedient, en datgene, in hetwelk hij bij andere openbare feestgelegenheden verschijnt. Viert hij de Mis, zoo worden hem, de lange rok, de sandalen, het koorhemd, de amikt, de koor rok, een wit zijden met goud gewerkt snoerlint, het borstkruis, de stole, de manipel, twee tunica's, het misgewaad, de bisschopsmantel, de bisschopsmuts, en eindelijk een paar handschoenen, met in de midden een geborduurd kruis aangetrokken. Deze versierselen zijn uit goud- en zilverstoffen vervaardigd, en derzelver kleur wisselt naar gelang van den aard der plegtigheid af. De Paus bedient het hoogambt steeds met eenen kap gedekt en met de bisschopsmuts op het hoofd, behalve echter op den kers-avond, als wanneer hij een roodfluweelen kap en een mantelet van dezelfde stoffe draagt, voorts in de goede week, gedurende welke hij een laken kap draagt. Onder de bisschopsmuts draagt de Paus altijd eene witten platte muts. — De Heilige Vader behoudt zijne gewone kleeding bij alle consistorien, naar de eerste vergadering van dien aard, welke na zijne troonbestijging plaats grijpt, begeeft hij zich echter met den kap en de bisschopsmuts, en hierin bewijst hij zijne dankerkentenis aan het Heilige kollegie, door hetwelk hij is verkozen geworden. Hierbij moet nog worden aangemerkt, dat zoo dikwijls de Paus de bisschopsmuts draagt, hem steeds de kardinalen twee aan twee en wel de kardinalen-dekenen het eerst, vervolgens de kardinalen-priesters, en eindelijk de kardinalen-bisschoppen vooruitgaan. Bij consistorien daarentegen, waarbij hij noch de bisschopsmuts noch de tiare draagt, gaat deze trein hem in omgekeerde orde vooruit, want hij treedt vooraan, en de kardinalen volgen hem zoodanigerwijze, dat de bisschoppen onmiddellijk achter hem, de dekenen daarentegen geheel het laatst komen.

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 29sten Februarij, de Nd: Am. Brik *Cygnet*, Kapt. Charles Fitz, van Glouchester, hebbende 26 dagen reis.

UITGEKLAARD.

Den 24sten Februarij, op 's Lands Etablissement van Houtvelling aan de rivier *Coppename*, het Schip *Atalante*, Kapt. J. J. Brouwer, gedestineerd naar Rotterdam; geladen met 158 Balken en Kromhouten, diverse Houtsoorten, als: *Bolletrie*, *Cabbes*, *Ceder*, *Groenhart*, *Locus*, *Peto* en *Purperhart*, te zamen metende 5,212 kubiek voeten.

Den 3den Maart, het Schip *de jonge Willem*, Kapt. G. van Medevoort, naar Amsterdam, lading: 368 vaten Suiker, 30 balen schoone- en 14 dito vuile Katoen en 110 ℔ oud Koper.

Te Paramaribo, ter Boekdrukkerij van BOON & C°.